

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 12.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 3 Sept. 1909.

Expedition: Kammakaregatan 6.
Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspris 20 öre pr petitråd.

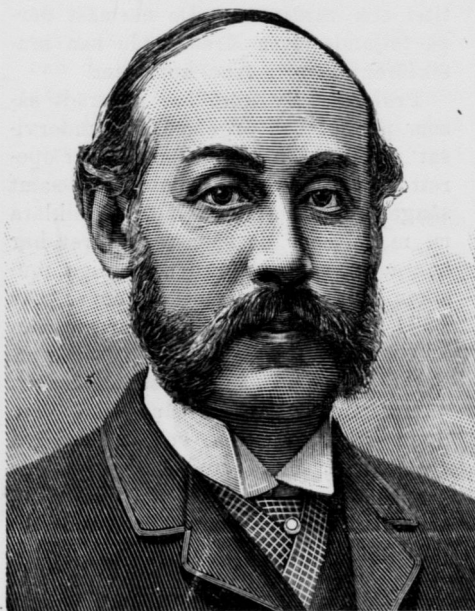
29 Årg.

John Jacobsson. Ivar Hedenblad. Oscar Byström.

Efter utgifvandet af vårt senaste nummer ha tre märkliga män tillhörande vår musikvärld och hvilkas namn läsas här ofvan skattat åt förgängelsen. Den först nämnde, musikhandlaren John Jacobsson, afled härstädes, efter några års sjuklighet, den 4 juni; kort därefter, den 16 juni, slutade dir. musices vid Upsala akademi Ivar Hedenblad sina dagar i Ronneby, där han sökte förbättring från en sjukdom, som tidtals hållit honom vid sjukbädden under detta år, och på Aspsund dit han flyttat för sommaren afled professor Oscar Byström den 22 juli i hög ålder.

*

John Jacobsson föddes 2 april 1835 i närheten af Stockholm å Lövholmen, der hans fader, af judisk börd, innehade en klädesfabrik. Tidigt röjdes

John Jacobsson.

hans anlag för musik och första undervisningen däri erhöll han af sin moder, född Assur, en framstående sångerska. I hemmet hade han också tillfälle att få höra god musik. Samtidigt med skolundervisningen fortsattes den musikaliska, emellertid blef han af föräldrarna bestämd att egna sig åt handelsbanan och ingick som volontär i en vinaffär, som han dock snart fick lämna, då han erhöll anställning i Edvard Josephsons musikhandel, en broder till den bekante tonsättaren, dir. musices i Upsala J. A. Josephson. Sedan denne lärt känna några af hans kompositioner och rekommenderat honom till fortsatta musikstudier, lyckades han erhålla lektioner i harmoni af Ludvig Norman, som nyss hemkommit från Leipzig. Han fick äfven undervisning i orgel

Ivar Hedenblad.

Oscar Byström.

af Gustaf Mankell, organisten i Jacobs kyrka. Sedan Jacobsson 1865 öfvertagit principalen Josephsons musikhandel och 1870 hans pianoaffär kunde han få tillfälle att egna sig åt att komponera och studerade sedan i Tyskland komposition och instrumentation och fortsatte musikstudierna hemma för Norman och Franz Berwald. Med musikhandeln upphörde Jacobsson år 1878 men fortfor sedan flere år med sin pianoaffär. I sina kompositioner närmade han sig sin lärare Norman och som sångkomponist äfven J. A. Josephsson. Af hans tonsättning må nämnas en »katolsk messa» för solostämmor, kör och orgel, en »pianokvartett», en »pianotrio» och en »violin-kvartett», »Agnus dei» för sopran och orkester, »Sommarminnen», Ouvertyr för orkester, operetten »Ungmors kusin», med bifall uppförd på kgl. operan 1868, »Kantat», komponerad för orkester till kung Oscar II:s silfverbröllop, sångkvartetter och flera häften solosånger m. m. Jacobsson invaldes 1888 till ledamot af Musikaliska akademien.

*

Ivar Eggert Hedenblad föddes i Torsång, Dalarna, den 27 juli 1851. Efter skolstudier i Stockholm o. Strängnäs blef han student 1871 och fil. kand. 1878. Från 1875 var han studentkårens sånganförare och från 1881 director musices vid universitetet. Sistnämnda år blef han dirigent för det celebra sångsällskapet »Orphei drängar» och Upsala filharmoniska sällskap. Organist vid Upsala domkyrka blef han 1902. Hedenblad studerade 1880—83 i Leipzig komposition för Reinecke och Jadassohn. Med studentkören har han på skilda tider gjort vidsträckt och framgångsrika sångarfärder, bl. a. till Paris världsutställningarna 1878 och 1900 samt med »O. D.» i hela Sverige och till dess grannländer, till Tyskland, Ungern o. s. v. Han blef 1888 ledamot af Musikaliska akademien och var 1895—96 tillförordnad lärare i musikhistoria vid konservatoriet i Stockholm. Åren 1895—97 var han dirigent för Filharmoniska sällskapet i Stockholm samt var år 1897 hufvudsaklig organisatör af den andra nordiska musikfesten samt af den första allmänna svenska sångarfesten. Dirigentskapet för Upsala studentkårs allmänna sångförening nedlade han år 1902, men återtog detsamma för två år sedan.

Såsom kompositör har Hedenblad skrifvit en del större körverk, såsom »Kantat» vid kronprins Gustafs förnämning 1881, musik vid Gustaf Adolfsfesten 1882, »Kantat» vid nya universitetets invigning år 1887, samt »Necken», »På knä», »Jubelfestkantat vid 300-årsminnet af Upsala möte», »Kantat vid O. D:s 50-årsjubileum», orkestersaker, manskvartetter, solosån-

ger m. m. Han har ock utgifvit den rikhaltiga kvartettsamlingen »Student-sången». Hans dirigentskap vid studentkonserterna i utlandet inbringade honom många ordensutmärkelser.

*

Oscar Fredrik Bernadotte Byström föddes den 13 okt. 1821 i Stockholm, son af öfverstlöjtnant Thomas Byström, en härstamning som väl gaf anledning till att han först kom att egna sig åt militärlifvet. Åren 1836—41 genomgick han Karlberg och utnämndes sistnämnda år till underlöjtnant vid ingenjörkåren, men tog påföljande året transport till Svea artilleriregemente, där han 1857 blef kapten. Han tog afsked 1871, men kvarstod bland disponibla officerare till 1881.

Redan 1864 hade han invalts till ledamot af Musikaliska akademien och blef 1867 inspektor vid dess konservatorium, från hvilken befattning han afgick 1872 och erhöi då professors titel och värdighet. De närmast därpå följande fyra åren ledde han musikföreningens i Åbo konserter.

Professor Byström har uppträdt såsom pianist och orgelspelare, undervisat i piano och sång, komponerat operett-, orkester- och kammarmusik samt sånger, utarbetat en allmän musiklära m. m. Under de senaste 10 åren har han mest verkat för den andliga musiken och hållit »motettaftnar». År 1881 och följande år genomreste han 1,700 svenska socknar för att i kyrkorna framföra äldre psalmmelodier, därvid biträdd af en sångerska, vanligen fröken Gaston, och utgaf 1884 en del af dessa under titeln »Den svenska psalmsångens vid offentlig gudstjänst mest begagnade melodier». År 1886 erhöi han statsanslag för att studera kyrkosång i London, Paris, Rom och Milano samt utgaf år 1894 Svenska mässan, lämpad till texten i den nya kyrkohandboken. Byström har väckt intresse för kyrkosångens reformering i vida kretsar af folket och visat att det verkligen går för sig att sjunga rytmiskt, såsom det heter i den utförligare biografiska uppsats om honom som, författad af dr Adolf Lindgren, finnes intagen i N:o 1 för 1902 i denna tidning.

Senaste musiksången i hufvudstaden.

1908—1909.

Härmed vilja vi lämna en resumé af de märkligare musiktilldragelserna i hufvudstaden under tilländagångna musiksången.

Kungl. teatern. Spelåret började d. 21 augusti med Puccinis *Madame Butterfly* som nyhet. En annan nyhet under höstterminen var d'Alberts *Låglandet* (»Tiefland») hvarjämte då före-

kommit repriser af »Nordens stjärna» och »Den stumma från Portici», hvari hr Rud. Hoffman här gjorde sin första debut, samt »Postiljonen från Longjumeau» och »Valdemarsskatten». I »Nordens stjärna» uppträdde först hr T. Lennartson, den nyengagerade tenoren. I dec. gjorde fröken Judith Hörndahl sin första debut som Santuzza i »På Sicilien». — Gästspel ägde rum 15—23 okt. af den danske tenorsångaren Peter Cornelius, för första gången härstädes, i »Lohengrin», »Valkyrian», »Sigfried», »Ragnarök» samt »Simson och Delila»; af fru Aino Ackté d. 20 o. 23 nov. som »Salome» och »Tosca» samt af fröken Signe Rappe, 1—30 dec. i »Salome», »Faust», »Lohengrin», »Aida» och »Den flygande Holländaren». Under nov. och dec. gäfvos 1:a och 2:a symfonikonserterna, den senare med biträde af pianisten fru Manolita d'Anduaga-Rosetti, hvarjämte d. 11 dec. konsert gafs under medverkan af violinvirtuosen Fritz Kreisler.

I början af detta år gjordes repriser af »Den bergtagna» och »Hans och Greta» samt den vanliga julpjesen »Värmländingarne», mest gifven som matiné. Af vårterminens nyheter hade *Tristan och Isolde* premiär d. 11 febr., *André Chenier* af Giordano d. 17 april. Gästspel ägde rum d. 11 febr.—9 mars af danske tenorsångaren Wilhelm Herold i »Carmen», »Lohengrin», »På Sicilien», »Pajazzo», »Aida», »Trubaduren» och »Bohème». Andra gäster ha varit hr Carl Lejdström som Wolfram i »Tannhäuser» d. 25 mars och Hans Sachs vid reprisen af »Mästersångarne» d. 10 maj, då hr Menzinsky äfven medverkade som gäst; denne började dessförinnan d. 24 april gästa i »Simson och Delila» samt sedan i »Lohengrin». Den tyske tenoren Eugen Wolff gästade operan d. 16 och 18 april i »Lohengrin», »På Sicilien» och »Pajazzo», den amerikanske tenoren Ellison van Hoose d. 6—14 maj i »Bohème», »Aida» och »Faust». Slutligen gästades operan d. 17—25 maj af fru Erica Wedekind, som uppträdde i »Regementets dotter», »Muntra fruarna» och »Mignon», inalles 5 gånger. De tre sistnämnda gästerna för första gången härstädes. I »Värmländingarne» har fröken Vivi Svanberg gjort debut som Anna. Vid söndagsmatinéer fr. 4 okt. till 4 april ha jämte »Värmländingarne» uppförts »Fra Diavolo», »Advokaten Pathelin», »Nürnbergerdockan», samt baletterna »Askungen» och »Dockféen». D. 9 och 13 gäfvos festföreställningar, hörande till de här gifna Nordiska spelen.

Under vårterminen har hr Joseph Herou debuterat, som Escamillo och Den flygande Holländaren. Svensk till börden är han elev af Musikaliska akademien. Tre symfonikonserter ha under samma termin gifvits; å den sista uppfördes Beethovens 9:de symfoni.

Af jubileums-föreställningar kunna nämnas fru M. Jungstedts d. 20 jan., som då i 20 år verkat vid scenen, samt i nov. 50:de uppförandet af »Postiljonen från Longjumeau» och 3 april 400:de af »Värmländingarne». D. 13 april tog hr John Forsell afsked af vår operascen med titelrollen i »Eugen Onegin». Fröken Davida Hesse tog uti »Bohème» den sista mars afsked från densamma.

Öfriga hithörande konserter uppräknas vi med deras lokaler som inledningsgrund.

Musikaliska akademien. Första konserten under säsongen gafs här den 15 sept. af den från konserterande här i april s. å. bekanta pianisten Mme Avani-Carrera. Förut hade i början af Juli det finska sällskapet »Brage» i denna lokal gifvit en »Folkviseafton». Därefter följde i sept. och okt. fyra konserter af hr Ludwig Wüllner, bitr. af hr Conrad van Bos; vidare i okt. Konserter af sångaren Alexander Heinemann, biträdd af pian. fru Lina Coën, en konsert af hrr Sven Kjellström och Alfred Roth samt en afskedskonsert af hr Menzinsky. I november gäfvos konserter af violinisten hr Aljoscha Schkolnick, violin. Axel Runnqvist, fru Teresa Carreno (3 kons.) och sångerskan frk. Cariner Gillberg. Under januari i år konserterade operasångaren Franz Navál, jämte pianisten Alex. Stoffregen (2 ggr.), i jan. och febr. gäfvos här 3 konserter af Eugen Ysaye jämte brodern Theo Y. samt af dem i Gustaf Vasa-kyrkan en afskedskonsert. I febr. konserterade barytonsångaren Hjalmar Arlberg, Brüsselskvartetten (3 kons.) och pianisten Edouard Risler (2 kons.) I mars gaf hr Carl Lejdström konsert, biträdd af fru Lina Coën, finska operasångerskan frk. Irma Tervani, för första gången här; romanssångerskan fru Clary Morales, bitr. af sin man, dir. Olallo Morales, sängsällskapet O. D. från Upsala (matiné) och pianisten Gunnar Ahlberg. I april konserterade fru Mally Högberg, Bellmanskören och violinisten Fritz Ahlberg.

Vetenskapsakademien. I okt. gafs här konsert af sångaren Carlo Erci. (Karl Fürstenberg), 2 konserter af Musikaliska artisternas ring, som sedan i januari gaf sin tredje konsert. Denna »ring» är en ny förening af sång- och instrumentartister här på platsen. I dec. gafs en konsert af sångerskan fru Elsa Lindquister. I år gafs här under januari konsert af violoncellisten Bror Pettersson-Persfelt; i mars 2 konserter af kontrabasvirtuosen Sergei Kussewitzky med pianisten Fritz Lindemann, båda här förut obekanta; vidare en kompositionskonsert af hr Karl Wohlfart. I april konserterade sångerskan frk. Carla Maag, pianisten frk. Maria Samuelson och sängsällskapet Sjung, sjung; i maj

sångerskorna frkn Lisa Appelbom samt Elin Linnander, hvarjämte sångarparet John och Bergliot Husborg gaf en romanskonsert.

K. F. U. K.-salen. Utom af Aulinarne har här gifvits konserter d. 5 nov. populärkonsert af frk. Ellen Beck, d. 7 dec. af violinvirtuosen Fritz Kreisler, första uppträdandet i Stockholm, och detta år i april af violinisten Sven Kjellström och hr Ruben Liljefors, (kompositionskonsert), hvarjämte en trio-soaré den sista mars gafs här af frk. Märtha Ohlson, Sven Kjellström och Carl Lindhé. Fröken Ohlson har för öfrigt under säsongen med sitt utmärkta ackompanjemang biträdt vid många konserter.

Östermalmskyrkan. I nov. konserterade här O. D.-kören från Upsala, i febr. Slawjanski-kören med en andlig konsert; d. 9 april Långfredagen, gafs som vanligt Haydns »Skapelsen» för frimurarebarnhuset, d. 29 april konserterade K. F. U. M:s kör och d. 29 maj Stockholms student-sångarförbund, dess första konsert.

I **Oscarskyrkan** gafs 10 jan. konsert af dess organist dir. Patrik Vretblad.

I **Berns' salong** har dir. Rich. Henneberg fortfarande dirigerat aftonkonserterna och gifvit särskilda »familjeaftnar» med gediget program.

Konserterandet här för öfrigt under säsongen af körer och orkestrar kunna vi här ej omnämna. För de »populära» konserterna har nyligen här redogjorts.

Oscarsteatern började speltempinen den 29 aug. med »Niniche», förut under sommaren, jämte »Fänrik Stål», uppförd på Djurgårdsteatern. Nyheter under 1908 på Oscarsteatern ha varit operetterna *Flickorna Jackson* af Justin Clerice och *Dollarprinsessan* af Leo Fall, hvilken sistnämnda pjes d. 15 dec. gafs 50:de gången. En nyhet för vårterminen var *Skatten*, musik af Helfrid Lambert (instrum. af H. Berens). Af repertoaren kan för öfrigt nämnas repriser af Zampes »Farinelli», »Den glada änkan» (1/2 200:de gång), »Geishan», »Fatinitza», »Lilla helgonet», »Tiggarestudenten» och »Läderlappen». På söndagsmatinéerna ha uppförts under hösten »Niniche», under vårterminen någon af de sistnämnda operetterna. Teaterns operettsäsong slutade d. 25:te april för gästspel af personalen i Köpenhamn från 1 maj.

Östermalmsteatern. D. 4 juli gästade här finska föreningen Brage med uppförande af folkskådespelet *Ett Österbottniskt bondbröllop* med sång och dans. I flere af säsongens pjesser ha musik förekommit och i början af året konserterade här den berömda ryska Slawjanski-kören.

Om vi nu vända uppmärksamheten åt säsongens konserter, må först omnämnas våra förnämsta konsertsällskaps.

Konsertföreningen under hr Tor Aulins ledning har gifvit konserter i Musikaliska akademien; på den första i nov. medverkade som solist fröken Ellen Beck från Köpenhamn; på den 2:a prof. E. v. Dohnanyi, på den 3:e hr W. Stenhammar, på den 4:e prof. H. Marteau, hvars 25-års konstnärjubileum firades här d. 8 april med en konsert af Konsertföreningen, hvarvid han medverkade som solist.

Musikföreningen under prof. Franz Nerudas ledning gaf d. 30 nov. sin 1:a (79:de) konsert med uppförande af Bachs »Juloratorium»; 2:a konserten i mars med uppförande af Haydns »Årstiderna», båda i Musikaliska akademien, och 3:e i Gustaf-Vasakyrkan d. 26 april med blandadt program af andlig musik.

Nya Filharmoniska sällskapet gaf sin första konsert d. 16 febr., hedrande Mendelssohns minne med uppförande af hans oratorium »Paulus» under hr Aulins ledning; 2:a konserten ägde rum 21 maj i Musikal. akademien med hr W. Stenhammar dirigerande egna kompositioner.

Aulinkvartetten, hrr Tor Aulin, G. Molander, F. Larsén, R. Claesson, gaf i K. F. U. K.-salen fr. 27 okt. till 20 april 6 Kamarmusikkonserter. Vid dessa biträdde prof. Paul Juon, E. v. Dohnanyi, frk. Maria Samuelson såsom pianister, på den sista äfven prof. F. Neruda hofkapellm. Nordquist m. fl.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kungl. teatern, som började det nya spelåret d. 18 aug., har under denna månad uppfört: »Den flygande Holländaren», »Carmen», »Judinnan», »Madame Butterfly», »Regementets dotter», »Leonora», »André Chenier», »Lohengrin», »Eugén Onegin», »Den vilseförda», »Mignon», »Mästersångarne» och baletten »Dockféen».

Personalen är i det närmaste oförändrad.

Operetteatern, f. d. Östermalms-teatern, nu under hr Anton Salmsons direktion, började sitt spelår den 1 aug. med »En smekmånad i Kina», operett i 3 akter af Georg Dance, musik af Howard Talbot. Fri öfvers. af Sven Nyblom.

Oscarsteaterns hösttermin inträdde 1 sept. med uppförande af »Höstmanöver», operett i 3 akter af Karl von Bakory, musik af Emerich Kálmán. Fri öfvers. af Björn Halldén.

Sommarkonserter i hufvudstaden. Jättekören, 1909 års sångarmöte konserterade å utställningens stora plan den 17 och å Skansen d. 18

Kungliga Musikkonservatoriet i Leipzig.

Antagningspröfningarna äga rum på dagarna Torsdag, Fredag och Lördag, d. 23, 24 och 25 september 1909 under tiden från kl. 9—12. Den personliga anmälan till denna pröfning sker på Onsdagen den 22 September å Konservatoriets byrå. Undervisningen sträcker sig till alla grenar af den musikaliska konsten, nämligen: Piano, samtl. Stråk- och Blåsinstrument, Orgel, Konsertsång o. dramatisk Operautbildning, Kammar-, Orkester- och kyrklig musik, äfvensom Theori, Musikhistoria, Litteratur och Aesthetik. — Prospekt på tyska och engelska språken utlämnas gratis.

Leipzig i Juni 1909.

**Direktionen för Kungliga Musikkonservatoriet.
D:r Röntsch.**

juni. — Den stora tyska sångkören »Schubertbund», förut af oss omnämnd, gaf strax förut konserter, först d. 15 å Östermalmskyrkan, sedan d. 16 å Skansen. Den främmande, utmärkta kören firades med välkomstfest å Hasselbacken samt afskedsfest å utställningsrestaurangen Bispen.

Sommarkonserter i landsorten skola i följande nummer omnämnas.

Fröken Signe Rappe, som under sommaren med sina föräldrar vistats i Borgholm, har återvänt till Wieneroperan, där hon är engagerad. I Borgholm har hon flera gångar låtit höra sig i societeten och varit inbjuden till Solliden, drottning Victorias sommarhem där bredvid, då hon åtnjutit äran af att drottningen själf ackompanjerat hennes sång.

J. LUDV. OHLSSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs! Hufvuddepôt för Blüthners och Rönischs världsberömda Flyglar och Pianinos.

PIANOMAGASIN.

Svenska Pianinos: Största lager från J. G. Malmström, Kungl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: från J. G. Malmström, Steinweg Nachf. m. fl. — Orglar: från Mason & Hamlin världsberömda firma. Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Pettersson & C:o,
13 Malmstorgsgatan 13, Stockholm.

INNEHÅLL: John Jacobsson. Ivar Hedenblad. Oscar Byström (med portr.). — Senaste musiksäsongen i huvudstaden. — Musiknotiser. — Annonser

Richard Anderssons Musikskola.

Läroämnen: Piano, Violin, Solosång, Allmän musiklära och Harmonilära.

Höstterminen börjar den 15 September 1909. Anmälningstid: Lördagen d. 11 och Måndagen den 13 September kl. 12—2 och 5—6 e. m. Mottagningstid för skolan kl. half 2 — half 3 e. m. alla dagar från den 15 September.

Richard Anderssons mottagning från den 15 Sept., Onsdagar och Lördagar kl. half 2 — half 3 e. m.

Friplats finnes för en person med god basröst.

Brunnsgatan 28. 2 tr. upp, Stockholm.

Filialer finnas å Söder, Östermalm och öfre Norrmalm.

Stockholms Musik-Institut,

Brahegatan 7 B ö. g. III. — Allm. tel. 115 96.

Höstterminen börjar den 15 September. Anmälningstid den 13 och 14 September kl. half 2 — half 4 samt half 6 — half 7 e. m. Efter den 15 Sept. anmälningstid Måndagar och Torsdagar kl. half 2 — half 3. Prospekt tillhandahålles.

Sigrid Carlheim-Gyllenskiöld.

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 29:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1909 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier etc.** Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musikhandeln**, å posten och tidningskontor. I landsorten bäst å posten.

OBS! Biografier och porträtt i N:o 1: Oskar Lejdström — Paul Juon — Carl Lundmark; i N:o 2: Engelbert Humperdinck — Signe Rappe (som Elsa i »Lohengrin»); — Bror Pettersson-Persfelt; i N:o 3: Felix Mendelssohn-Bartholdy — Hjalmar Arlberg — Ernst von Dohnányi; — i N:r 4: Eugène Ysaÿe — Wilh. Herold; i N:r 5: Ed. Risler — Carl Lejdström — Wilh. Stenhammar; — i N:r 5: Irma Tervani — Clary Morales; — i N:r 7: Fredrik Pacius — Sergei Kussewitzky — Umberto Giordano; — i N:r 8: John Forsell.

Tillkännagifvande.

Då vi oaktadt typografstrecken blifvit satta i tillfälle att efter det vanliga sommaruppehållet såsom förr fortsätta tidningens utgifvande i början af september, måste det emellertid ske med halft sidoantal. Vi hoppas emellertid att det icke skall dröja länge, innan densamma kan fortsätta med det vanliga omfånget.

Redaktionen.

